

Borculose en Lichtenvoordse beroepszaken voor het appellationsgericht van het Kwartier van Zutphen, 1620 – 1672

Inleiding

Eén van de bewijzen dat de heerlijkheid Borculo zijn soevereiniteit verloor na de overgang naar Gelderland in 1616 is gelegen in het feit dat ingezetenen in civiele zaken die waren gevonnist voor het Borculose landgericht in beroep moesten gaan bij het Appellationsgericht van het Kwartier van Zutphen (appel = beroep). Dit gericht was een bijzondere zitting van de Staten van Zutphen (bestaande uit ridderschap en steden), die van 1595 tot 1672 fungeerde als beroepsrechtbank. Bij vonnissen van het stadsgericht was dat iets anders: eerst ging men in beroep bij het stadsgericht van Borculo en pas in tweede instantie bij het Appellationsgericht. Overigens zijn er slechts drie dossiers van procedures voor het stadsappellationsgericht bewaard, nl. uit de jaren 1655, 1687 en 1725 (ORA Borculo, stadsappellationgericht, inv.nr. 368). Dit gericht werd gehouden aan de Haverbrug met de drost als richter en drie rechtsgeleerden als bijzitters of schepenen. Van dossiers van appelprocedures van het landgericht op het appellationsgericht van Zutphen is slechts één dossier aanwezig in het oud-rechterlijk archief van de heerlijkheid Borculo, nl. inv.nr. 369, dat de jaren 1661, 1664 en 1670 betreft.

Bron

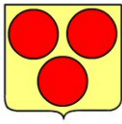
Gelders Archief, bloknr. 0005, *Archief van de Staten van het Kwartier van Zutphen*, Appellationsgericht, inv.nr. 7 (oud), Register van afgedane processen in cas van appel, 1603-1672. Men raadplege de concordans op de inventaris voor het huidige inventarisnummer.

De f en g-nummers verwijzen naar het vonnis of afdoening.

Specificatie

fol. 24-26: Stad en Heerlijkheid Borculo

1. Jan en Hendrick Holtstege ./ Jan Jansen ..., pronunt. 8-12-1620. Liquidationis 6-5-1623, f. 10.
2. Jan Roller ./ Joost Drost en inc cas van peindinge en pantkeringe, pron. 25-1-1621, f. 2.
3. Thomas Middeldorp ./ Hans Schoenenburgh, afgedaan ut supra, f. 3.
4. Gerrit Leeringh en Tonnis Berninck ./ Jan Huninck. Pronunt. 25-1-1621. f. 4.
5. Die van Olden Eijbergen ./ d'ingesetenen van Haarlo. Pronun. 6-5-1623, f. 5.
6. Mensinck van Duthe gent, Buth ./ Conrad Schade, pronunt. ut supra., f. 6. Hierbij hoort mogelijk de brief in inv.nr. 8 (stukken secr. Johan Hoeselman, 1624-1627) van Conrad Schade van [Sint Thomas, ap.] 1624 aan de appellationsrichter. Deze betreft het leengoed Welmerinck.
7. Diederich van Dottichum tot Peckedam ./ Rodolph van Bevervoorde, pronunt, 9-12-1624, f. 7. Hierbij hoort mogelijk de ongedateerde brief in inv.nr. 8 (stukken secr. Johan Hoeselman, 1624-1627) van Dederick van Doettinchem to Peckeldam over het kwestieuze goed die Hallerije en de Sonnenkamp, een leengoed van Borculo
8. Die burgermeesteren tot Eybergen, contra Hendrick en Johan ten Grooten Veldinck, pron.: 16-12-1624. Hierbij in inv.nr. 8 (stukken secr. Johan Hoeselman, 1624-1627) brief van Johan en Hendrick toe Groete Veldinck, in de zaak "tegens die van Eijbergen", houdende dat de marken van Eibergen en Olden Eibergen geen "distincte limiten" hebben, en dat "'t gebruick derselver doorgaens gemein is, alsoe dat die gewarden alle accis? van heyde ende plaggen toe meijen und torff toe steken deur malkanderen exerceren". De Veldinks waren "uuyt cracht van coep in die Olde Eijbergsche marcke gewaert". Zij mogen daaruit niet "gedrongen" te worden, voordat er duidelijke grenzen zijn gemaakt tussen beide boerschappen. Kennelijk zijn de Veldinks in het proces te Borculo veroordeeld.
9. Jans van Keppel ter Nieuborch ./ Anna Wolraven gent. Kenderich, weduwe Rodolph van Raesvelt, interloquiert, 6-12-1624, f. 9, et 19-12-1631 et 6-2-1635.
10. Derck van Weeseke, Hendrick Leerinck, Bitter ton Nijenhuis ./ Jan Coster, pronunt. 16-12-1624, f. 10.
11. Anna Winolts, weduwe van Haerst ./ Joost van Heeckeren tot Ruerlo, pronunt. 24-1-1625, f.

12. Johan Naegell cum suis ./ Wilhem de Raede, pronunt. 17-12-1628, f. 12, et 19-12-1631, 6-2-1635, 25-5-1639.
13. Herman thoe Warninckhoff ./ Roloff Egginck, Egbert thoe Giffele, pronunt. ut supra, f. 13.
14. Fiscus van Borculoe tegens Franciscum van der Wijck, pronunt. 19-12-1631, f. 14.
15. Franciscus van der Wijck ./ Jan Wolter Splinter, pronunt. ut supra, f. 15.
16. Fiscus van Borculoe ./ Bernard van Bevervoorde, pronunt. 19-12-1631, f. 16
17. Reinier van Raesfelt tot Middachten ./ Isabella van Dulcken, weduwe Campi, pronunt. 19-12-1631, f. 17.
18. Diderich Dijenbergh van Rhemen ./ Reiner en Diderich van Raesfelt, pronunt. 19-12-1631, f.
19. Diderich Dijenbergh van Rhemen ./ Claesken Hillebrants, weduwe Wildemans, pronunt. 25-5-1639, f. 19.
20. Die burgermeesteren ende gemeente van Eijbargen ./ burgermeesteren ende magistraet van Groenloe, pronunt. ut supra, f. 20.
21. Willem Marrienborch c.s. ./ Geert scholten toe Laerberge, f. 21.
22. Gerritjen ...llhens ./ Diderich Guhberts, f. 22.
23. Berent Weninck ./ burgermeister Jan Lansinck, ingenomen den 14-7-1637 ende post trans actum, f. 23.
24. Jor. Huninga ./ juffer van de Holts, expedit, et man. 1639, f. 24.
25. Mette ende Anna Delckincks ./ Jochem Smitth, ing. den 14-8-1638 ende naderhant van appel gerenuntiert, f. 25.
26. Hendrick van Eijbargen en Herman Ludeken ./ Berent ten Noever en consorten, pronunt. 5-12-1643, f. 26.
27. Diderich van Rhemen tot Cortenhoorn qq ./ Goesen Haeffkes, expedit. den 2-12-1643 en gepronuntieert, sub f. 27
28. Die volmechtiger van sijn gen. graeff Herman Otto van Styrum etc. int stuck van de jacht, contra jor. Diderich van Boeloe, terminatum concordia den 7 martii 1649, sub f. 28.
29. Diderich van Bouloe ./ die grave van Styrum in cas van injurien, terminatum ut sub supra, sub f 29.
30. Johan Hemsinck en Jan ten Dijcke contra Johan Poppinck, expeditum den 3-3-1649 en gepronuntieert den 21-3-1649, sub. f 30.
31. Goert Tietinck contra Johan Wrackinck, expeditum den 6^{den} en gepronuntieert den 21-3-1649, sub f. 31.
32. Die conteventualinnen vant clooster Engelhuijsen binnen Groenloe contra Engelbert ten Hanevelt, expeditum den 7 ende gepronuntieert den 21-3-1648, sub. f 32.
33. Die kinderen ende erfgenamen Valckenborch contra die heeren graeven Georg Ernst ende Otto graven toe Limborch ende Bronckhorst. Is uitdraegen, f. 33.
34. Johan ende Wolter then Cate contra Willem Mazijr, vide sententiam den 9-1-1652, f. 34.
35. Johan van Keppel tot Camperbeek contra Johan Heijdenrich van Vorden, domscholaster toe Munster, gesententiert den 10-2-1652, sub f. 35.
36. Juffer Eva Gevecote thoe die Hoeve contra Johan te Hoente, coster tot Nede, expedit den 22-3-1655, f. 36.
37. Vidua van capitein den Ouden contra Hendrick Willerinck, Geert Voshaer c.s., expedit. den 27-1-1658, f. 37.
38. Johan Tijberinck contra Adriaen van Laar, amptman, expeditum den 20. en pronuntiat. den 29-11-1663, f. 38. Zie ook inv.nr. 8, stukken van secr. Jodocus Cremer, 1664-1672, conceptbrief van het appellationsgericht aan de heer van Borculo over de zaak, die nog ongedecideerd hangt, 4-11-1663, met antwoord van graaf Otto d.d. 8-11-1663 en enkele andere vervolgen, w.o. brief van Jan ten Ham van 23-11-1667, waarin deze verklaart dat door het overlijden van doctor Arnolt van Dam het richterampt van de heerlijkheid Borculo een tijdlang vacant is geweest, en dat hij [ten Ham] zijn commissie eerst voor vier weken "weder" ontvangen heeft.
39. Johan Tijberinck contra Adriaen van Laar, expedit. den 29-11 en gepronuntieert den 2-12-1667.
40. Die weduwe van wijlen den luitenant Volmer contra Herman Borcherinck, expedit. den 26-11-1669, f. 39.. Hierbij in inv.nr. 8 (stukken van secr. Jodocus Cremer, 1664-1672), conceptbrieven van het appellationsgericht aan graaf Otto van L-B. Hieruit blijkt dat het gaat

- om een procedure in appel tussen Egbert Geverts en de weduwe van wijlen Hendrick Volmer enerzijds, tegen Herman Borcherinck anderzijds
41. Hendrick Drost, erffdrost des Stiffts Munster, contra Ba...de Hyede ende juffer Agnes van Raesfelt, expeditum den 4 januarii 1672 ende gepronuntieert den 8 januarii 1672, f. 40.
 42. Roeloff Funderinck en consorten contra Jenneken s' Roen, expedit. den 10-12-1671, pronunt. den 8-1-1672, f. 41.
 43. Elisabeth van den Bongert contra Bernhardt Hunteler, expedit. den 2 en gepronuntieert den 8-1-1672, f. 43.

fol. 28 Lichtenvoordse zaken (1631-1662)

2. Graaf Willem Frederik van Stirum contra de vrouwe van Harvelt en Middachten. Uitspraak: 19-12-1631 en 25-5-1639, sub g. 3.
3. Willhem en Hendrick van Eijll ./. Gerarda Hulsinghs, vrouwe Hoefslachs, vonnisL 25-5-1639, g.
- 4.
5. Nanneman van Hemerden ./. Geert en Hendrick Ickinck. Zie inv.nr. 8, lias secr. Johan Hoeselman, brief van 14-12-1624 aan de Lichtenvoordse ambtman Diderich van Broeckhuisen
9. Hans Joost van Dorth contra Rhode tot Tongerloe, exp.: 6-12-1649, g. 9. Hierbij mogelijk de stukken in inv. nr. 8 (stukken van secr. Ludolph Sylvius, 1644-1647). Het betreft een proces in appel tussen jonker Wilhem van Dorth tot Oelde, heer van St. Aldegonde, tegen de kinderen van wijlen Bernard de Rhode van Heeckeren tot Tongerloe, dat in eerste instantie voor het Lichtenvoordse landgericht aanhangig was gemaakt (1644)
10. Berent Marquerinck contra Joost de Roller, expedit. 10-2-1652, g. 10.
11. Die jonckeren Rhoeden van Heeckeren tot Tongerloo c.s. ./. die heeren van Dorth, pronuntiatum in appell den 10-2-1652, g. 11.
13. Die heeren ende bewoenderen van Dort contra Rhode van Tongerloe, expedit. den 1sten ende gepronuntiert 16-12-1662, g. 13.